SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY · УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI. No. 75. JERSEY CITY and NEW YORK. THURSDAY, APRIL 21, 1994. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ЧЕТВЕР, 21-го КВІТНЯ 1994. Ч. 75. РІК CI.

РЕЗУЛЬТАТИ ВИБОРІВ ОЦІНЮЮТЬ ПОЗИТИВНО

Київ. — Тут 11—13-го квітня деякі політичні діячі, на прохання журналістів, прокоментували результати виборів.

На думку голови Народного Руху України Вячеслава Чорновола, хоч комуністи і дістали мандатів більше, ніж інші партії, то все ж їм не дотягти до відомої в старому парляменті „групи 239". До нового парляменту обрано комуністів, переважно, пенсійного віку. Якщо вони навіть об'єднаються з соціялістами, які здобули 14 мандатів, та Селянською Партією, яка має 18 мандатів, то й тоді все виглядає не так уже й песимістично. Рух, як і раніше, має в парляменті 20 мандатів та ще 10, які їх підтримують. Отже це вже друга фракція за кількістю членів. Міжреґіональний бльок реформ (МБР) Кучми-Гриньова із 100 кандидатів здобув лише 10 мандатів. Зате збори виборців Чернігівщини висунули Л. Кучму на президентські вибори. Очевидно Л. Кучма надіється на перерозподіл фракцій у новому парляменті. Щоб не було поляризації сил, необхідно створити в парляменті дієздатний конструктивний центр. Фракція центру має бути ширша, ніж фракції партій, і до неї можуть входити представники всіх партій і течій, які об'єднуються в найголовнішому. Тому, на думку Чорновола, в парляменті має відбутися боротьба за партію влади. Члени Уряду, які увійшли до нового парляменту, згідно з законом не можуть займати дві посади, тому вони конфліктуватимуть з демократами, оскільки захочуть половити для себе „подвійний статус", а для демократів професійний парлямент — визначальний момент, пояснив Чорновіл.

„Народний Рух України зберіг ті позиції, які він мав у попередній Верховній Раді. Якщо говорити про те, хто програв вибори, то це, насамперед, Кравчук і Плющ, які хотіли зірвати їх взагалі і маніпулювали на відсутності кворуму у новій Верховній Раді. Програли вибори і невеликі партії, які полізли у кишеню до Президента. У новій Верховній Раді Рух стане ядром демократичних сил і ґенератором прогресивних процесів. Ми вестимемо боротьбу за позапартійних депутатів, у тому числі деяких представників партії влади. Очевидно, наша фракція вимагатиме внесення поправок до закону про вибори, зокрема, скасування 50-відсоткового бар'єру участи у виборах, що дозволило б нам суттєво покращити склад Верховної Ради. Але найперші наші дії торкатимуться економіки, тому що

(Закінчення на стор. 3)

„БЛАГОВІСТЬ" В ДЖЕРЗІ СИТІ

Джерзі Ситі, Н. Дж. — У зв'язку з тим, що ансамбль духовної музики „Благовість" з Києва не матиме змоги виступити в Ню Йорку, а в Ню Джерзі число концертів ансамблю є дуже обмежене, то до турне додано ще один концерт, який відбудеться у четвер, 21-го квітня, в залі церкви свв. Петра і Павла, Ріг Бентлі та Берґен аве. в Джерзі Ситі, Н. Дж. Початок о год. 7-ій вечора.

Відбулися Загальні збори Округи УНС Ню Гейвену

Гартфорд, Конн. (Т. С.). — У неділю, 20-го березня ц. р., Округа Ню Гейвену, в присутності 25 членів, делеґатів і секретарів Відділів УНС, відбула свої Загальні збори.

В. Василенко

На 14 відділів були заступлені 10 відділів.

Голова Володимир Василенко відкрив збори в УН-Домі і привітав присутніх, прочитав порядок нарад і попросив про затвердження правосилля зборів.

Збори вибрали Президію у складі проф. Іван Телюк, предсідник, і Тарас Сливінський — секретар.

Протокол з минулорічних зборів прочитав Т. Сливінський, який прийнято без поправок. Найважнішими фактами зі звітування про діяльність Округи були осягнення квоти на 78 відс., тобто 43 нові члени на суму забезпечення 234,000 дол. Рівнож В. Василенко звітував про осяги Округи, про її діяльність і про плян праці. Закликав делеґатів, секретарів і урядників посилити працю в приєднуванні нових членів. Він відмітив 59-ий Відділ, який в Окрузі приєднує кожнорічно найбільше нових членів. В. Василенко займався організацією концертів в Гартфорді, як і рівнож при співпраці секретаря 277-го Відділу Осипа Гладуна зорганізував автобусову поїздку до Ню Йорку на концерт 100-ліття УНС, який відбувся в Карнеґі Голл 19-го лютого. Округа мала два автобуси на концерт. Один з Гартфорду,а другий з Ню Гейвен і Бріджпорт, яким зайнявся І. Телюк.

За Контрольну комісію звітували: М. Троян, В. Ґлова і С. Михайлишин. Після дискусії над звітами голова М. Троян запропонував уділення абсолюторії уступаючій Управі, що учасники прийняли.

Управу Окружного комітету на 1994 рік перевибрано в складі: В. Василенко — голова, Ірена Олійник — заступниця голови, Григорій Діна — касир, Т. Сливінський — секретар; Контрольна комісія: М. Троян, В. Ґлова і С. Михайлишин; вільні члени: І. Гайда, Д. Стець, С. Тарасюк, В. Романишин і О. Гладун; почесний голова — І. Телюк.

Після виборів проф. І. Телюк представив головного касира УНС Олександра Блаґітку. Подякувавши В. Василенкові та Управі Округи за її жертвенну працю, О. Блаґітка відмітив деяких секретарів за їх організаційну працю. Рівнож передав привіти від головного предсідника Уляни Дячук і головного секретаря Володимира Сохана.

Прелеґент зазначив, що Округа Ню Гейвену є на 10-му місці у приєднуванні нових членів.

У 1993 році секретарі відділів та інші організатори

(Закінчення на стор. 3)

УНСоюз допомагає українцям в Канаді

Хоч вправді тепер фінансові дотації Українського Народного Союзу, спрямовані на допомогу Україні для закріплення її державности, то УНС не забуває і за наші церковні і світські українські організації в Америці і Канаді. 16-го лютого ц. р., в приміщенні Канадсько-Української Мистецької Фундації, головний контролер УНС Василь Дідюк вручив представникам українських католицьких і православних церков, призначені їм дотації. Їх отримали: Українська Католицька Консисторія і окремо Духовна Семінарія в Оттаві; Українська Православна Консисторія і окремо Духовна Семінарія у Вінніпеґу; Наукове Т-во ім. Т. Шевченка, Пласт, СУМ, ОДУМ і Фундація ім. Ольжича — всі в Торонто. Дотації прийнято з великою подякою. УНСоюз бажає їм дальшої посиленої праці для добра наших Церков і громади та закликає включитися в розбудову УНС в його новому столітті.

На фото В. Дідюк (зліва) вручає чека представникові Головної управи ОДУМ в Канаді ред. О. Харченкові.

М. Горинь прокоментував висліди виборів

Київ (УНІАР). — Тут 18-го квітня голова Української Республіканської партії Михайло Горинь, коментуючи результати виборів, сказав, що УРП у новій Верховній Раді представлятимуть дев'ять депутатів.

Республіканці, як і НРУ, виступили з ініціятивою створення коаліції партій демократичного спрямування. Щодо заяви В. Чорновола про об'єднання демократичних сил навколо Руху, М. Горинь сказав: „Ми за об'єднання і створення коаліцій лише на добровільних засадах, без переваги для жодної з партій". Лідер УРП відкинув звинувачення у недостатньо радикальному ставленні УРП до Президента, через що, мовляв, падатиме популярність партії. Для прикладу він назвав Українську Консервативну Республіку Партію, яка є дуже радикальною щодо Президента, але отримала тільки два мандати в парляменті.

На запитання, як він ставиться до виборів Президента і місцевих рад, М. Горинь відповів, що УРП виступатиме проти проведення цих виборів до схвалення нової конституції і закону про владу.

Вимагають резиґнації Е. Балтіна

Севастопіль (УНІАР). — Тут у п'ятницю, 15-го квітня, оприлюднено заяву міської організації Спілки Офіцерів України, у якій офіцери висловили рішучий протест проти спроб командування Військово-морської фльоти Росії і Чорноморської фльоти дестабілізувати ситуацію і створити конфронтацію між Чорноморською фльотою і Військово-Морськими Силами України.

Як сказано в заяві, командування Чорноморської фльоти втягує офіцерів та особовий склад фльоти у політику, заохочує до участи в антиукраїнській діяльності. У засобах масової інформації, з подачі пресового центру Чорноморської фльоти, розгорнуто наклепницьку кампанію з приводу інциденту в Одесі. Вважаючи, що командування Чорноморської фльоти брутально порушує закони України, члени севастопільської СОУ звернулися до президентів України і Росії з вимогою усунути з посади комадуючого Чорноморською фльотою адмірала Едуарда Балтіна.

Президент України Леонід Кравчук на запитання про його ставлення до командуючого Чорноморською фльотою Е. Балтіна відповів, що після останніх його дій ставлення неґативне, але з огляду на домовлення з Росією неґайний розподіл фльоти, він, як Президент України, не вирішуватиме питання хто буде командувати російською фльотою.

Командування Військово-Морських Сил України 14-го квітня закликало керівників Криму не втягувати військових у політичні ігри.

П'ЄСА „КОЗАЦЬКІ СИНИ" В ЙОНКЕРСІ

Йонкерс, Н. Й. — Молодеча театральна група при місцевому осередку СУМ влаштовує постановку п'єси Володимира Мацькова „Козацькі сини", яка відбудеться у неділю, 24-го квітня, в домі СУМ, 301 Палісайд аве. Початок о год. 2:30 по полудні. Вступ — 10 дол. від дорослих, 5 дол. від молоді. Прихід призначений для дітей-жертв чорнобильської катастрофи в дитячій лікарні, вулиця Дністровська у Львові.

М. Ґорбачов знав, що його скинуть

Москва. — Виступаючи цими днями на конференції, присвяченій 100-літтю з дня народження Нікіти Хрущова, колишній совєтський президент Міхаіл Ґорбачов сказав, що, почавши перебудову, пам'ятав про досвід Н. Хрущова, спроби якого реформувати совєтський лад закінчилися його усуненням у 1964 році. Знаючи про це, М. Ґорбачов все таки недоцінював, за його словами, „реакційних сил минулого".

М. Ґорбачов твердить, що він і його прихильники зрозуміли, що їх чекає доля Н. Хрущова ще в 1987 році. Однак М. Ґорбачов зміг втриматися на своєму становищі ще чотири роки.

За словами останнього совєтського генерального секретаря ЦК КПСС М. Ґорбачова, реформи Хрущова провалились, бо він намагався провести їх „большевицькими методами".

У неділю, 17-го квітня, минуло 100 років з дня народження Н. Хрущова. Незабаром минає і 30 років з дня його скинення з посади першого секретаря ЦК КПСС, але його ім'я в Росії згадують досить часто. І не лише у зв'язку з „відлигою", яка почалася з приходом його до влади, і не у зв'язку з „розвінчанням культу особи Сталіна", але з його рішеням передати Крим Україні. В той час, 40 років тому, цей крок не мав ніякого практичного значення. Сьогодні він привів до необхідности поділу навіть Чорноморської фльоти, база якої знаходиться в Севастополі.

У СВІТІ

ЯПОНСЬКА ГАЗЕТА „Токіо Сімбун", покликуючись на військові джерела, повідомила, що в російських портах на Тихому океані стоять щонайменше чотири підводні атомові човни, які вже відслужили належний їм час і тепер є поважною загрозою для довкілля, оскільки на них залишилися радіоактивні елементи. Газета підкреслює, що всі чотири човни ще в роки своєї служби зазнавали аварій і вже на час списання були потенційними джерелами радіоактивного випромінення.

НА ПІВДНІ ІТАЛІЇ понад 1,000 поліціянтів здійснили нову операцію в ділянці боротьби з мафією. У її висліді в Міляні і на Сицилії заарештовано 125 злочинців. Як відомо, два роки тому в країні почалася загальноіталійська акція „Чисті руки", яка виявила, що понад 25 відсотків з 945 законодавців Італії були причетні до корупції. Представники слідчих органів висловлюються в тому сенсі, що ця акція все ще не вичерпала себе, оскільки не минає тижня без нових арештів.

ГРУПА ТЕРОРИСТІВ з так званого Фронту визволення Північного Епіру напала на албанських вояків на кордоні з Грецією. Вбито двох із них, трьох поранено. Президент Албанії Салі Беріша назвав цей напад сепаратистів на прикордонників „огидною, ворожою і вкрай серйозною акцією Греції проти Албанії".

КИТАЙСЬКА ВЛАДА продовжує посилювати контролю над засобами масової інформації. Цими днями в країні заборонено закордонну каблеву телевізію. Відмовлено всім чужинецьким телевізійним компаніям, які мали намір запропонувати свої послуги китайському інформаційному ринкові.

ЦИМИ ДНЯМИ в будинку місії ООН у Моґадішу, сомалійській столиці, викрадено майже чотири міл. дол. готівкою. Пограбування відбулося того дня, коли жоден працівник місії, через чергову збройну сутичку між місцевими бойовиками, не міг дістатися до праці. Тим часом гроші зберігалися у старому сейфі, який легко можна було відкрити звичайним цв'яхом.

ПІД ЧАС ПОЛІЦІЙНОЇ облави у північній частині Лондону виявлено фальшиві банкноти на загальну суму 20 міл. дол. Крім того, до рук поліції потрапили фальшиві фунти стерлінґів, ірляндська, еспанська, ніґрійська і навіть румунська валюта. Виявлено також устаткування, на якому виготовлялися несправжні гроші. Заарештовано четверо „спеціялістів".

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ УРЯД заявив у неділю, 17-го квітня, що він є категорично проти того, щоб між Палестинською визвольною організацією і радикальними мусулманськими об'єднаннями існували контакти. Цю заяву оприлюднено після того, як Ясір Арафат зустрівся з керівниками групи Гамас — саме в ті дні, коли вона взяла на себе відповідальність за ряд терористичних акцій проти жидів. В той самий час ізраїльський кабінет міністрів високо оцінив рішення короля Йорданії Гуссейна закрити йорданське представництво Гамасу. „Ми домагаємося, щоб Гамас була проголошена поза законом в кожній країні, яка хоче жити у мирі з Ізраїлем", — заявив прем'єр Їцак Рабін.

ЛИВАНСЬКІ СИЛИ безпеки заблькували іракську амбасаду в Бейруті. Це сталося відразу після арешту іракських дипломатів Мохаммеда Казема і Галеда Галяфа, причетних до недавнього вбивства в Ливані діяча іракської шіїтської опозиції Талеба Суґейля Таміні. Обидва заарештовані визнали, що здійснили злочин, виконуючи наказ шефа іракських спецслужб у Бейруті консула Алі Дервіша. Міністерство закордонних справ Ливану вимагає, щоб іракська дипломатична місія видала Гаді Гасана, третього учасника злочину, який тепер переховується в іракській амбасаді. У відповідь Ірак вимагає негайного звільнення арештованих, погрожучи повним розірванням дипломатичних стосунків з Ливаном.

УРЯД УЗБЕКІСТАНУ прийняв ряд заходів з метою зміцнення власної фінансової системи. Починаючи від 15-го квітня, на території республіки припинено використання російських грошей. Від того ж дня на постійній основі стала працювати узбецька валютна біржа, яка визначатиме курс тимчасових узбецьких грошей щодо закордонних валют. А від 1-го травня Узбекістан здійснюватиме всі свої розрахунки з колишніми совєтськими республіками у твердій валюті.

Б. БУТРОС-ҐАЛІ ПРОСИТЬ НАТО ЗУПИНИТИ СЕРБІВ

Сараєво, Боснія. — У вівторок, 19-го квітня, в Лукавиці, передмісті Сараєва, коло 150 сербських вояків, знехтувавши зобов'язання, дані їхнім командуванням, захопили 18 зенітних гармат, які досі були під контролею 30 французьких службовців з континґенту „синіх шоломів". Гармати були здані міжнародним силам після того, як НАТО пред'явило сербам ультиматум про відведення своєї артилерії з-під Сараєва.

Представник командування „синіх шоломів" у Сараєві Ерік Шаперон сказав, що французи змушені були відступити, бо їм загрожувало кровопролиття.

В той же день сербська артилерія обстрілювала будинки в Ґоражді, де перебувають співробітники ООН. В результаті обстрілу зв'язок з гораждинськими співробітниками ООН перервався і їх доля невідома. Вважають, що серби діяли цілком свідомо, щоб „викурити" міжнародних спостерігачів з мусулманського анкляву. „Це сталося всупереч запевненням керівництва боснійських сербів", — сказав представник Верховного комісара ООН у справах втікачів в Женеві Рон Редмонд.

Лідер боснійських сербів Радован Караджіч повідомив, що серби завжди хотіли, щоб анкляв був демілітаризованою зоною, але бої почалися із-за того, що „синім шоломам" не вдалося роззброїти мусулманських захисників міста. Р. Караджіч сказав, що сербські частини не прагнуть захопити все місто, а лише ті його райони, які розташовані на східньому березі ріки Дріни і „завжди належали" сербам.

Генеральний секретар ООН Бутрос Бутрос-Ґалі звернувся до керівників НАТО з просьбою більш рішуче наносити повітряні удари по сербських військових об'єктах у Боснії, щоб зупинити їх наступ на мусулманські поселення.

Представник керівництва НАТО повідомив, що тепер у Брюсселі обговорюється прохання Б. Бутроса-Ґалі і відповідь на нього буде дана найближчим часом.

Президент ЗСА Билл Клінтон розглядає можливість дальших військових або дипломатичних кроків щодо сербів, але, на думку політичних коментаторів, його можливості надто обмежені. Все залежить від рішення союзників з НАТО.

В АМЕРИЦІ

РОЗРОБЛЕНІ ПЛЯНИ проєкту „Судного дня", що їх здійснювано впродовж 11-ти років і на котрі видано 8 біл. дол., вирішено закинути, як застарілу справу з часів „холодної війни". Згаданий проєкт був подуманий для того, щоб у випадку ядерної війни тяглість державної влади була забезпечена. Військові чинники Пентаґону твердять, що цілковите ліквідування цього застарілого пляну буде здійснено 1-го жовтня ц.р.

НЕЗВАЖАЮЧИ НА ЗРОСТАЮЧУ кількість прихильників щодо введення законів і правил спрямованих на загальне обмеження вживання тютюну, ця справа посувається надто повільно. Хоча всі зацікавлені погоджуються, що тютюн є шкідливим для здоров'я, багато політиків не є надто зацікавленими в тому, щоб пропоновані правила і закони вводити в життя негайно. Ніхто не може знайти конкретної причини, чому ця справа раптом починає бути неактуальною. Діло в тому, що ніхто конкретно не знає як переконати громадськість не курити.

ФЕДЕРАЛЬНА РАДА валютних резерв у понеділок, 18-го квітня, знову підвищила відсоткову стопу — це вже третій раз за останні два з половиною місяці. Це чергова спроба пригальмувати жваве відродження економіки в країні, щоб в цей спосіб запобігти можливому зростові інфляції. Цей крок Федеральної ради валютних резерв викликав гостру критику зі сторони демократів, упадок цін за бонди і цінні папери на біржі та підвищення відсотків великими банками на короткотривалі позички.

У ПОНЕДІЛОК, 18-ГО КВІТНЯ, колишній президент ЗСА Ричард Ніксон постраждав від крововиливу у мозок. Трапилось це 81-річному Р. Ніксонові десь біля год. 5.45 по полудні в його резиденції у місцевості Парк Ридж, Н. Дж. Його негайно перевезено до нюйоркської лікарні, де лікарі відповідно ним заопікувалися. Пізно в ночі речниця Р. Ніксона, Кеті О'Коннор сказала, що він є притомний в стабільному стані, але втратив мову.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ відкрито виступив з критикою уряду президента Билла Клінтона за зволікання з висилкою представника ЗСА до Македонії, одної із республік колишньої Юґославії. Керівні урядники Державного департаменту твердять, що Білий Дім на цю справу реаґує під впливом і тиском американських греків, бо це зволікання посилює настанову Греції дальше застосовувати торговельне ембарґо проти Македонії. Такі міркування зі сторони Білого Дому, на думку згаданих урядників Державного департаменту, дуже загострює і без того напружену ситуацію на Балканах.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ відповідальні керівники фондами програми соціяльного забезпечення заявили, що коли Конґрес не зробить заходів, то грошей на виплату соціяльного забезпечення вистачить тільки до 2029 року. У наслідок тієї заяви керівник Конґресової комісії способів і засобів конґресмен-демократ з Чикаґо Ден Ростенковскі вніс пропозиції, як цьому зарадити. Д. Ростенковскі пропонує зменшити наступного року підвишку зросту коштів життя, піднести вік відходу на пенсію, дещо обмежити пільги для нових пенсіонерів і підвищити податки від заробітних платень у XXI столітті. Деякі пропозиції на думку Д. Ростенковского можуть викликати політичні клопоти, якщо б їх подавати поодиноко, одначе коли це буде подано як плян можливий до здійснення з мінімальними труднощами для всіх, щоб зберегти соціяльне забезпечення майбутнім поколінням, то він буде сприятливим.

ВЕРХОВНИЙ СУД ЗСА погодився розглянути та вирішити чи Конґрес має конституційне право заборонити пальну зброю в околицях шкільних забудувань. Це рішення Верховного суду є наслідком відклику теперішньої Адміністрації на рішення Федерального апеляційного суду п'ятої округи в Ню Орлієнс, Ла., який не визнав такого права за Конґресом.

SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holydays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні
(202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send adress changes to
"Svoboda" 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на пів року $22.00, на 3 місяці $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, додавши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.
За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Вибори в Україні в очах фахівців

16-го квітня ц. р. доповідали на форумі „Наукового Т-ва ім. Шевченка" проф. Василь Маркусь, який недавно — водночас із проф. Леонідом Рудницьким, головою НТШ, став членом Академії Наук України на тему „Вибори в Україні, аналіза й висновки". Проф. В. Маркусь вернувся з України напередодні його виступу в НТШ і був одниміз офіційних „міжнародних обсерваторів" виборів. Також доповідав д-р Анатоль Камінський, який раз-у-раз їздить в Україну. Він прегарно визнається у тамтешних відносинах, включно із зареєстрованими 35-ма політичними партіями і їх персонажами та від літ студіює проблематику Сходу Европи і пише про те. Обох можна справедливо назвати фахівцями подій і явищ у сучасній Україні. Проф. В. Маркусь подав масу інформацій, д-р А. Камінський займався аналізою і висновками. Обидва погоджувалися, що годі вже тепер виразно з'ясувати образ нової Верховної Ради, бо до її повного складу 450 депутатів бракує ще понад сотні, що їх мають ще обрати.

Найважливіше, у чому обидва погоджувалися — це сумне ствердження, що до невдач у тих виборах причинилися самі українські демократи, які не зберегли у практиці теоретично визначного принципу, щоб у ніякій виборчій окрузі не зголошувати більше, як тільки одного кандидата. Особисте амбіціонерство, особиста ворожнеча одних до одних діячів та жалюгідна демагогія перемогли національно-державну рацію і простий „хлопський розум" та довели до програної таких видатних і розумних діячів, як Михайло Горинь, Дмитро Павличко, ген. Костянтин Морозов, Лариса Скорик. Українські патріоти знову „самі себе звоювали".

Були різниці думок щодо ролі обраних до Верховної Ради комуністів, що кандидували під різними прапорами (Соціялістична Партія України, Комуністична Партія і Партія Зелених. Д-р А. Камінський назвав їх „червоно-рожевими". Чи вони є українськими державниками, а лише противляться соціяльно-економічним реформам, чи орієнтуються на Москву, як колиску ленінсько-сталінського комунізму, — покаже практика. Пригадувано, що на сторінках „Свободи" вказувано на той момент, що між обраними комуністами є здебільшого молодші віком люди, які корисно різняться від їх партійних батьків і дідів. Почули ми від отих авторитетних інформаторів-аналітиків ще одну дуже невтішну правду: коли фреквенція виборців була досить висока — виборцями були у величезній більшості старші віком люди. Студентська молодь поставилася до виборів байдуже і не голосувала. Мовляв, минулася доба студентських патріотичних маніфестацій і демонстрацій, минувся час, коли страйк студентів мав благодатний вплив на політичний хід подій. Молодь має заступити своїх недолугих батьків-дідів, у молоді надія, молодь в Україні лине до науки, але вона чомусь тепер керується критерієм: яку воно дасть мені користь.

Різні міркування на тему президентських виборів є висловом особистого погляду, бо воно залежить від рішення Леоніда Кравчука. Сумнівно, щоб вони відбулися в червні цього року, як це заповіджено, бо це буде пора жнив, які є пріоритетом усієї дійсности в Україні. Можна теж орудувати різними прізвищами, як потенціяльними кандидатами на президента, але це міркування у порожнечі. Є і дуже добрі моменти виборів в Україні. Зберіганий спокій і порядок, поважна фреквенція виборців на Криму всупереч закликам русофільської телевізійної станції, щоб ті вибори бойкотувати, добрий вислід виборів на Закарпатті, загальний погляд, що нова Верховна Рада не буде ані „ліва" ані „права", а буде триматися „центру", себто більше діловитости та менше ідеологічної боротьби.

Хоч картина змальована обома доповідачами була сіро-чорна, вони заявили себе таки оптимістами. Будьмо і ми.

Микола Руденко

САМОВИЯВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

I

Отже сталося: наперекір неймовірно ускладненому й заплутаному виборчому законові, за яким майже неможливо обрати новий парлямент — його таки обрано! Хай обрано не повністю (338 депутатів із 450), але ж таку кількість, яку вважають конституційною більшістю, що має право перебрати владу від старого парляменту. І не лише перебрати владу, а й розпочати господарювання на обширах нашої батьківщини, очікуючи додаткових виборів, аби завершити формування Верховної Ради. Вони ж, додаткові вибори, не забаряться: відбудуться у червні 1994 року разом з виборами органів місцевої влади.

У цій надзвичайно важливій події, мов у космічному фокусі, зібрано так багато, що слід розглядати кілька історичних вимірів. Ось один із них, напевне головний: український народ уперше за свою багатовікову історію вчинив акт, який перетворює його із етнічного конгльомерату в державну націю. Звичайно, ми й раніше називали себе нацією, але це головним чином стосувалося західніх областей України, де народна ментальність дозволяє побачити справжні ознаки нації. Та навіть там ці ознаки були неповні: вікова битва за українську державність, на жаль, не приносила втішних плодів. Щождо східніх областей, то, починаючи від Житомира й до Луганського включно, українська земля була заселена етносом, який все менше й менше відчував себе єдиним народом. Це радше можна було назвати населенням, аніж нацією.

Саме з огляду на згадані причини комуністична більшість старої Верховної Ради й розробила такий закон про вибори, який давав їй надію й надалі залишатися при владі, бо так велить конституція в тому разі, коли новий парлямент не буде обраний. У своїй попередній статті я детально розглянув цей закон „подарований" нашому народові тепер уже неіснуючим парляментом. Він схожий на живопліт із терняку й глоду, через який майже неможливо продертися. Саме тому в киян і опустилися руки: вони гадали, що вибори взагалі не відбудуться і через те вирішили не марнувати вихідні, а ліпше зайнятися власними городами.

Що ж, кияни виявилися вельми й вельми присоромленими: із 23 виборчих округ, на які поділений трımільйоновий Київ, вибори відбулися лишень... у п'яти округах. Можна сказати, що кияни в цих вікопомних виборах виявили себе найгірше. Але мушу запевнити шановних читачів „Свободи": це сталося не від злого наміру і не через духову відсталість. Як свідок і учасник цієї події, кажу: „Це сталося через добре ознайомлення з законом про вибори. Бо здебільшого не пішли на голосування саме люди освічені й навіть налаштовані патріотично. Вони відчули себе скривдженими. Я чув від багатьох знайомих і навіть близьких родичів: „Ми не граємось у ці ганебні ігри". І як не раз уже траплялося, народ виявився здатним на неймовірне: що шановні інтелігенти вважали неможливим — відбулося! Разом з виборами належить бачити ментальне самовиявлення українського народу — народу, який досі був тільки населенням, а сьогодні народився з етнічного хаосу, як державна нація.

Продовження буде.

Василь Маркусь

„ВИБОРИ ВІДБУЛИСЯ", ЧИ БУДЕ ПРАЦЕЗДАТНИМ ПАРЛЯМЕНТ?

Покладена в заголовку фраза „вибори відбулися" стала майже сакральною в офіційній і неофіційній термінології теперішніх парляментарних виборів в Україні. Нею визначають факт, що вибори першої і другої тури з 27-го березня до 10-го квітня мали місце і здобули ефективний результат, тобто покликали до життя правосильний законодавчий орган — Верховну Раду України. Вона буде діяти легально, бо в іншому випадку (недосягнення у виборах кількости 301 депутата), парлямент не був би правосильним діяти.

Другу частину заголовку статті підказав Президент України Л. Кравчук, який чогось віщував неповне, законом установлене число депутатів (вибраних у першій і другій турі) і назвав цей можливий вислід „неповнокровним", отже, і неправосильним парляментом. Л. Кравчук вже натякав на таку можливість та на те, що йому і старому складові Верховної Ради прийдеться тоді робити. Щоб оминути „вакуум влади", Президент України заповідав, що старий парлямент до вибору нового, десь за півроку чи за рік, надасть Президентові надзвичайні повноваження, котрий за цих умов не може бути переобраним чи необраним у червні ц. р., як було раніше ухвалено. Знову же, стара Верховна Рада в силу неотримання мандату у виборах, буде приневолена зредукувати свої законодавчі повноваження до конституційного мінімум. Буде діяти президентська влада, а Президент мав би отримати надзвичайні повновласті, аби вивести Україну з наявної господарської кризи.

Ці передбачення, а може й бажання Л. Кравчука не здійснилися. Парлямент обрано, він легально дієздатний, з ним Президент мусить рахуватися. Його „повнокровність" чи „неповнокровність" може розглядатися лише з погляду політичної дієздатности й ефективности, а не легітимности. Отже, парлямент вибрано, значить, „вибори відбулися". Слідом за цим, і вибори Президента та місцевих рад (сільських, селищних, районних, міських та обласних) мають відбутися. У цьому пляні прийняла деякі постанови і Центральна виборча комісія, маючи для цього повновласті від попередньої Верховної Ради.

Але нова Верховна Рада може змінити календар цих виборів, переносячи їх на більш догідний час, яким очевидно, не є 26-го червня 1994 року. Це час інтенсивних сільсько-господарських робіт, коли не можна відтягати людей від праці на полі й проводити передвиборчі компанії. Досвід другої тури теперішніх парляментарних виборів довів, що багато мешканців міст пішли в неділю 10-го квітня на свої земельні ділянки, а не до виборчих дільниць.

Таким чином новий склад Верховної Ради і Президент Кравчук приречені працювати разом ще якийсь час в інтересі добра держави. Але оправдано виникає питання: чи парляментарії, їх теперішні відомі фракції та ще невідомі бльоки й коаліції, будуть здатні і готові до такої співпраці? Аналізуючи на перший погляд склад обраних депутатів, радше можна сумніватися у такій можливості. Якщо досі Кравчукові (і Плющеві) вдавалося більш-менш маніпулювати парлямент і знаходити в ньому підтримку для своїх головних цілей зовнішньої і внутрішньої політики, то тепер це буде важче, тим більше, що ряд головних лідерів, а тим самим і їх прихильники, будуть заанґажовані у передвиборчій президентській кампанії.

Тут єдино може допомогти свідомість і глибокий сенс відповідальности серед більшости партій і груп та потенційних кандидатів на президентський пост — знайти розумний модус вівенді, не підриваючи авторитету й можливих дій теперішнього Президента з метою збереження цілости держави й виведення її з теперішньої економічної кризи. Якщо наявні чотири-п'ять таборів-груп у Верховній Раді (а ще більше „клік") будуть мати на оці тільки свої партикулярні інтереси й амбіції, неминуче виникне параліч влади й загроза самій державності України.

Мабуть цього й бажає червоно-рожевий табір у Верховній Раді. Але є ще кількісно дещо зменшений національно-демократичний табір, а також ще певна кількість, також патріотичних депутатів, серед речників „партії влади" та невтральних, недавно вибраних законодавців. Усе залежить, чи нарешті націонал-демократи (від Народного Руху УКраїни починаючи, на вибраних від Конґресу Українських Націоналістів кінчаючи) об'єднаються у цій єдиній справі зміцнення державности України, щоб стати разом і знайти однодумців поза собою, навіть ідучи на розумні компроміси в другорядних справах. Тільки так можна буде створити якусь більшість у новій Верховній Раді й подолати цілком можливий параліч влади. У тому сенсі поставили ми знак запитання, чи вона буде „дієздатною".

Є ще один дуже неґативний вислід цих виборів, а це — небажана територіяльна, а навіть психологічно-культурна поляризація України. Не слід попадати в паніку, але й не сміємо бути байдужими до одного. Висліди виборів у південно-східній Україні, це поважне мементо для усіх державотворчих сил. Ідеї соборности й цілісности держави нанесено великого удару. Це ж не вислід одноразової дії — виборів, а довше занедбання від початку відродження незалежної держави. Можна шукати різних причин, їх аналізувати, приписувати таким чи іншим, внутрішнім і зовнішнім, чинникам вину і відповідальність. Очевидно не дописав Уряд, київський естаблішмент. Але також чимала відповідальність паде на націонал-демократів, патріотичний і державницький табір, який у своїй більшості вважав, що державницьку політику робиться тільки в парляменті, Уряді, в Києві, в національному телебаченні та на патріотичних мітинґах.

Якби кожен депутат і національний лідер (а їх у нас багато!) тільки зробив свій власний іспит сумління, чи і скільки раз він або вона

(Закінчення на стор. 3)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЩОДЕННИК ЧИ ТИЖНЕВИК?

У цьому самому числі щоденника „Свободи" з 9-го квітня ц. р. появилася у рубриці „Про це і те" заувага нашої знаменитої журналістки О-КА на дивний коментар члена Екзекутиви УНСоюзу, головного касира Олександра Благітки, з пропозицією переміни появи найстаршого у світі українського щоденника „Свобода" у тижневик. О-КА вчинила це прочитавши звіт головного касира. Вона з болем душі відкинула цю несподівану і напевно ні одним читачем „Свободи" неочікувану пропозицію, влучно підкресливши, що ця пропозиція появилася саме тепер, „як цьому щоденникові стукнула сотка".. До цих влучних слів О-КА годі щонебудь додавати, бо вона мистець висловів.

Але, як постійний читач „Свободи", я хочу лише звернути увагу на перебільшене твердження О. Благітки, що читачі „отримують по чотири чи п'ять газет одноразово". Це може десь-колись комусь трапилося, але не треба цього випадку узагальнювати. Я, наприклад, живу „на провінції" в Ірвінгтоні, Н. Дж., де пошта не дуже добре функціонує, і найдовші спізнення приходу „Свободи" були три числа і вони бували дуже рідко, отже такий поганий стан, про який О. Благітка згадує, багатьом читачам абсолютно не трапляється.

Коли кошти поштової передплати дещо зросли, то можна відповідно до цього підвищити річну передплату щоденника і думаю, що ніхто не буде цього квестіонувати. Ось, наприклад, незабаром мають підвищити поштову марку із 29 до 32 центів. Чи перестанемо писати листи до знайомих?

Сумніваюся також, чи за суґестією О. Благітки етично було б зменшувати число солідних працівників цього любленого щоденника, який у діяспорі інформує наше суспільство про українське громадсько-суспільне, наукове, професійне, мистецьке та розвагове життя, бо американська преса, на жаль, дуже рідко згадує про нас. Я особисто, хоч без труднощів читаю американську пресу, але з нетерпеливістю чекаю кожного дня на „Свободу", бо цей щоденник рідний—український і дуже нудно було б мені без нього жити... До цього тижневик ніколи не може заступити щоденника, у якому є подані не тільки події загальноукраїнського маштабу, але також реєстр різних нашвидкоруч влаштовуваних доповідей, діяльність місцевих громад та товариств, а також згадка про тих, які відійшли у вічність і густо-часто треба про їхню смерть як найскорше повідомити людей, щоб віддати померлим останню пошану. Закінчуючи ці рядки, хочеться висловити признання для О-КИ за дуже влучні-щирі думки у статті на цю тему, а було б голосування, то думаю, що усі читачі „Свободи" голосували б за її думками, а не за поглядами О. Благітки.

Любомир Калинич,
Ірвінгтон, Н. Дж.

ЩОДЕННИК ТРЕБА ВТРИМАТИ

Сьогодні до мене дійшла щойно „Свобода" з 30-го березня (2 тижні пошта доставляє!), і я ще не читала вістки, яка мала появитися 9-го квітня про можливість переведення „Свободи" із щоденника на тижневик.

Дозвольте висловити свою думку: для того, щоб мати щоденник члени УНС будуть платити навіть 60 дол. Але нам потрібно щоденника. Без нього затратяться зв'язки, життя громади, а й тоді також УНС. В Америці ми вже не маємо свого журналу, а тепер ще й щоденника? Він є гордістю діяспори, надає престижу УНС, підносить організацію майже до державного рівня.

Очевидно, майже даром щоденник видавати нема потреби. Можна учетверо піднести передплату, можна змінити підхід і зміст часопису — але конечно треба втримати щоденник.

Лариса Онишкевич,
Лоренсвілл, Н. Дж.

СТРАЖДАЮЧИ ВІД фінансових проблем і низького академічного рівня, керівництво публічної освітньої системи у Гартфорді, Конн., серйозно застановляється над тим, щоб передати управління всіх своїх шкіл разом з усіми клопотами у руки приватної неприбуткової компанії. Якщо до такого дійде, то це буде одним із найважніших кроків у приватизації американської публічної освіти. Переговори в цій справі з керівництвом публічної освітньої системи в Гартфорді провадить фірма Альтернативи освіти з Міннеаполісу. Якщо пропонований контракт буде прийнято, тоді згадана фірма перейме управління 32-ох шкіл гартфордської округи з 25,000 учнів і бюджетом 214 міл. дол. річно. Контракт пропонується на п'ять років, починаючи від вересня цього року, за що фірма рахуватиме від 3 до 5 відсотків річно за свої труди.

Галина Маняко

КРИЛА ОЛІМПІЙСЬКОГО ВОГНЮ

II

Люди в наш час забувають істину, що рух заміняє всі ліки, жодні ліки не можуть замінити руху. Тож напевно, коли б фізична культура плекалася в кожній сім'ї, було б набагато менше „тяжких дітей", нещасних випадків і загибелі від вживання наркотиків, куріння, алькоголю. Адже безліч дітей виростає сиротами, навіть і при живих батьках і часто трагічно закінчує своє життя...

Олімпійський вогонь повинен горіти в наших серцях і душах, як очищающий вогонь високої моралі, як заклик бути завжди молодим, як смолоскип миру і взаєморозуміння між людьми. Адже війни і насильство не тільки породжують сатанинські нищівні сили, але й руйнують родинну структуру, погубно впливають на людські уми. Тому то в наш час все більше молоді бере участь в збройних конфліктах між собою. Олімпійські Ігри переривалися тільки світовими війнами, які принесли людству безодню страждань і вбили мільйони людей, в тому числі і дітей.

Наша Земля в наш час до божевілля нашпигована нуклеарною зброєю, яка продовжує накопичуватися. То тут то там спалахують війни, взаємоненависть між народами ковтає все нові і нові жертви. Політики „а ля" В. Жириновський загрожують бомбами поставити народи на коліна на користь „сильної" Росії, в Афганістані і досі пишуть тисячі людей, так само, як і в Юґославії та в конфлікті між Ізраїлем і окупованою ним Палестиною... Чому торжествує зло і безумство? А чи не пора задуматися паліям війни, що третя світова війна, на цей раз напевно атомна, покриє всю Землю вічною мерзлотою і чи буде людство жити в XXI столітті?

Повертаючись до XVII зимових Олімпійських Ігор в Норвегії, хочеться щиро подякувати її народові, всім організаторам чудового свята і королеві країни Геральдові. Це були шляхетні, ґрандіозні змагання, які представили найсильніших спортсменів, таких окрилених, життєрадісних і прекрасних у своєму пориві досягнути високу мрію! Згадаємо першуна американця Томі Мо, норвежця Й. Косса, канадця Елвіса Стойка, полум'яних танцюристів Франції і багатьох інших країн, які продемонстрували найвищу спортивну майстерність, а танцюристи на льоду ще й артистичність. Звичайно я, як українка, вболівала за дружину рідної України. Ми сподівалися, що наша дружина завоює немало олімпійських медалей. Але, видимо, наші спортовці не мали можливости добре підготуватися.

Адже в колишній імперії дбали найбільше про підготову спортивної еліти в Москві, де й збудували великі спортові бази та показовий інститут. На тренування олімпійців чи кандидатів на Олімпійські Ігри там виділялися величезні фонди, в той час як периферійні спортові товариства і заклади фізичної культури мали великі проблеми з необхідним спортовим забезпеченням інвентарем та базами, не говорячи про ганебний стан масової фізичної культури як в містах так і селах. Я довгі роки працювала в Інституті Фізичної Культури і мала можливість побувати в багатьох вузах фізичної культути республік кол. СССР, тому мені добре відомі проблеми підготови кадрів фізичного виховання. Може саме тому, що масова фізична культура була на такому занедбаному рівні в Совєтському Союзі" від Москви до самих до окраїн" процвітав алькоголізм з усіма його патологічними наслідками для молодого покоління.

Тільки здорова нація може будувати міцну, здорову духом і тілом державу. Тільки тверезий народ творить своє щасливе і гідне людини майбутнє. Фізична культура — могутній еліксір здоров'я, тому вона повинна прищеплюватися дітям з раннього дитинства і на все життя, батьками і цілим всім суспільством. Спасибі Вікторові Петренкові, чемпіонові світу і Европи з фігурного ковзання, переможцеві Олімпіяди 1992 року, що ніс державний прапор України в Норвегії і знаменито виступав на змаганнях! А фантастична Оксана Баюл підняла на своїх лебединих крилах славу України на Олімп перед цілим, завороженим нею, світом! Честь їм і слава! Хай знають наших!

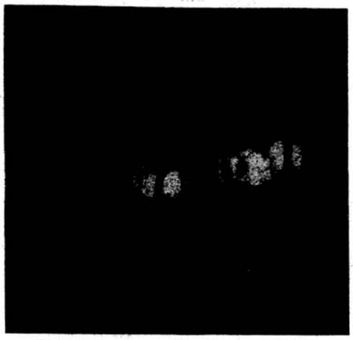
Хочеться вірити, що на наступних Олімпійських Іграх, як на зимових так і літніх, наші спортсмени подарують Україні стільки медалей, як діти Норвегії своїй, а Україна виросте у велику спортову державу. І що буде мир на Землі і ніякі фашистські чорні сили не погасять священний олімпійський вогонь, як смолоскип здоров'я тіла і духа людства і кожний народ буде вільним і незалежним. І ще мрію, щоб народ України плекав і пишався рідною українською мовою, тією безцінною перлиною і дарунком Бога на Землі, яку так хотіли умертвити поневолювачі України, а Росія в першу чергу. Всі справжні українці були щасливі бачити синьо-жовтий прапор серед стягів інших народів на Олімпіяді в Норвегії.

Чому ж ми не почули з уст наших чемпіонів та їх тренера Галини Змієвської жодного слова українською мовою? Адже вони представляли не Росію, а Україну... Саме цей сумний факт свідчить про засилля російської шовіністичної політики Україні, де навіть в таких містах, як Дніпропетровське, де росла Оксана Баюл, в Донецькому, в Харкові, Одесі залишились одиниці або зовсім зникли українські школи... і все робилося для того, щоб діти України забули чиї вони діти...

Рідна мова — душа народу і її треба нести високо і гордо, як олімпійський стяг! А наша мова — це мова великого генія і пророка цілого людства Тараса Шевченка, це мова леґендарної Лесі Українки, титана духа Василя Стуса, це мова наших героїчних борців за свободу і незалежність України минулого і сучасного, які йшли заради них на смертний двобій з поневолювачами.

„Рідна мова потрібна мені, Як вода у пустелі, Як вогонь Прометеїв, Як повітря, як сонце, як на волю віконце, бо без неї я прах, що розвіють у полі..., бо без неї я раб, що умру у неволі"... — Так вчили мене мої батьки. І ці слова я передаю, як естафету нашого безсмертя дітям України.

Шевченківська академія в Бостоні

Виступають діти з „Рідної Школи" і СУМА.

У культурно-громадському житті кожної громади є події, про які довго пам'ятається. Однією з таких подій в житті української громади Бостону була цьогорічна Шевченківська академія, що відбулася в неділю, 13 березня, в залі української православної церкви св. апостола Андрія Первозванного. Академію спонзорував місцевий Відділ УККА.

Шевченківське свято відкрив голова бостонського Відділу УККА мгр Орест Щудлюк. Після цього присутні відспівали „Заповіт", а потім О. Щудлюк запросив до слова інж. Станіслава Берегульку, який виголосив промову, присвячену життєвому і творчому шляху Тараса Шевченка. У своєму виступі С. Берегулька зазначив, що свято Шевченка в усіх місцях, де проживають українці, стало традиційним. У доповіді також було відзначено, що ідеї безсмертного поета були близькі кожному українцеві, бо, за словами Пантелеймона Куліша, „Устами Шевченка заговорив народ". Доповідач детальніше зупинився на таких творах поета, як поема „Слепая", комедія „Сон" („У всякого своя доля") та віршах „Чигрине, Чигрине" і „Розрита могила". За словами інж. С. Берегульки, Шевченко ніби стояв над розритою могилою і бачив, що зробилося з України. І поет прийшов до висновку, що до старого плуга потрібно викувати новий леміш. Від того часу настала нова сторінка у творчості поета.

133 роки тому перестало битися полум'яне серце народного Кобзаря, але його дух, його безсмертні ідеї патріотизму та гуманізму продовжують жити серед нас. На них виховувалось не одне покоління українських патріотів. Такими словами, під дружні оплески присутніх у залі закінчив свою цікаву і змістовну доповідь інж. С. Берегулька.

У мистецькій програмі виступили Лариса Діяк, яка чарівно виконала дві пісні — „Хустина" та „Києве мій", а прекрасний голос Євгена Мороза полонив слухачів, коли у його виконанні прозвучали пісні „Така її доля", „Реве та стогне Дніпр широкий", „Бандуристе, орле сизий". Софія Ранюк майстерно акомпаньювала Є. Морозові та Л. Діяк, а згодом виконала свою композицію „Дні так скоро минаються" на слова свого батька Григорія Ранюка. Анна Ранюк на високому мистецькому рівні віддеклямувала пролог „Катерини" Т. Шевченка.

І ось представники старшоє ґенерації ніби передали символічну естафету свята нашій прийдешній зміні. На сцені появилися діти „Рідної Школи", що при українській католицькій церкві. Завдяки їх старанням присутні опинилися в полоні Шевченкової поезії. Так, Адріян Мартин віддеклямував уривок з „Гамалії", Мар'янка Колінчак — з поеми „Тополя", Андрій Ґалонзка — вірш „Тече вода з-під явора", Марко Галонзка — уривок з поеми „Сон", Мирося Кишенюк — вірші „Доля" та „Ой три шляхи широкії", Андрій Микита — „Мені однаково", Орест Микита віртуозно виконав музичну композицію Пакабел „Кенон", Данилко Зозуля віддеклямував уривок з поеми „І мертвим, і живим", Надя Майкут — уривок з вірша „У нашім раї на землі", Ніколас Зозуля — вірш „Н. Маркевичу", Михасик Носаль — вірш „Думка". Виступи дітей „Рідної Школи" були неодноразово нагороджені оплесками глядачів, але з найбільшою радістю були зустрінуті виступи учнів наймолодшої кляси, в яких брали участь: Олесь Микита, Мар'янка Забава, Христина Ґалонзка та Андрій Масний, які віддеклямували вірш Уляни Кравченко „Шевченко — наше сонце". На закінчення свого виступу учні „Рідної Школи" виконали пісню „Світив місяць".

В цьогорічній Шевченківській академії взяли також участь Таня Солдатова, яка віддеклямувала вірш „Садок вишневий", та Ліна Назарчук, яка віддеклямувала поезію „Світає". Характерним є той факт, що батьки цих двох дітей недавно прибули до Бостону з України.

У святковій програмі добре виступили юні СУМівці, які віддеклямували вірш Лесі Українки „На роковинах Шевченка", а юні СУМенята Юстинка Зозуля, Наталка Келлі та Марко Ленг віддеклямували поезію Уляни Кравченко „Сонце України".

І ось присутні в залі знову виконали „Заповіт". Голова Відділу УККА в Бостоні Орест Щудлюк подякував усім тим, хто брав участь у підготові до Шевченківської академії.

Любомир Кишенюк

Результати...

(Закінчення зі стор. 1)

саме від стану економіки залежить зараз наша дальша доля", — заявив лідер Руху.

Голова Товариства „Меморіял" і голова Спілки Театральних Діячів України Лесь Танюк сказав: „На політичній арені — знову дві основні організації — Комуністична Партія і Народний Рух. Саме навколо них і будуть групуватися політичні сили. Вибори засвідчили, що крайні ліві сили пішли в наступ: понад 100 мандатів отримали Комуністична, Соціялістична і Селянська Партії, які користуючись тяжким становищем, висувають демагогічні гасла повернення до брежневського 'раю'. Активізувалися радикали і з правого флангу. Хоча ці сили отримали лише кілька мандатів, вони можуть у певних моментах змикатися з крайніми лівими. Хоча комуністичні сили у Верховній Раді чисельно переважатимуть націонал-демократичні, комуністи не будуть здатні до серйозної праці. Депутати, обрані від КПУ, є переважно людьми ностальгії, а не конструктиву. Загалом, не менше половини від обраних депутатів, орієнтовані на ринок і демократичні перетворення. Тому партії влади, яка після виборів зменшила свій вплив, буде важче гальмувати реформи".

Вдруге обраний до Верховної Ради Іван Заєць, який також очолює київську організацію Руху, сказав, що партії влади вдалося зірвати вибори у 18 округах столиці та в п'ятьох округах области. „Якби не це, то ми мали б у Верховній Раді ще два десятки демократів. Тепер маємо ще один відкритий фронт — фронт боротьби за Київ. І від того, чи зможуть демократи виграти цю боротьбу у вільних округах, значною мірою залежить дальший розвиток подій у країні. Ці вибори ще раз підтвердили, що нам треба активізувати діяльність політичних партій. Сьогодні самі лише державні інструкції не можуть бути ґарантами незалежности і стабільности у нашій державі. Цю ролю і повинні виконувати партії націонал- демократичної орієнтації", — вважає І. Заєць.

Представник УНА-УНСО Дмитро Корчинський сказав: „Результати виборів ми оцінюємо для себе позитивно... Ми вважаємо, що зможемо зформувати у Верховній Раді фракцію з двох-трьох десятків осіб". Корчинський наголосив, що передвиборча кампанія проходила в атмосфері завзятої боротьби, наклепів на УНА-УНСО, арештів, обшуків з випадками насильства над кандидатами в народні депутати України. Так, пострілом у голову тяжко поранений кандидат на народного депутата на Тернопільщині".

Голова Демократичного Об'єднання „Україна" Левко Лук'яненко сказав, що в новому парляменті буде близько 100 представників від демократичних сил, але склад парляменту неоднорідний. Отже слід чекати напружених дебатів. На думку Лук'яненка, в Україні є три прогресивні економічні групи — це групи Пинзеника, Пилипчука і Ланового. Введення цих груп в економічні урядові структури буде сприяти проведенню ефективних реформ у державі. Л. Лук'яненко категорично проти вступу України до економічного союзу. Спробу створення міждержавного економічного комітету розцінює як зусилля російських імперіялістів відновити свою імперію. „Вони постійно шукають організаційні методи, які дозволили б їм підпорядкувати ці самі 15 республік", — сказав Лук'яненко.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ

Турне ансамблю „Благовість"

Стемфорд, Конн. — Звідси у вівторок, 12-го квітня, розпочав своє концертове турне ансамбль духовної музики „Благовість" з Києва. Відвідавши в Ню Гейвен та Віллімектік, Конн., Вунсокет, Р. Ай., Джемейка Плейн, Масс., Ню Британ, Конн., Кергонксон, Н. Й., Дженкінставн, Па., він виступить 22-го квітня в Українському Православному Культурному Центрі в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж., 23-го квітня — в Честер, Па., 24-го — в Балтиморі, Мд., 29-го — в Нортгамптоні, Па., 30-го квітня — в Коговз, Н. Й., 1-го травня — у Вотервліт, Н. Й., 2-го травня — в Обурн, Н. Й., 3-го — в Рочестері, Н. Й., 4-го — в Лоррейн, Огайо, 5-го — в Гамтрамк, Міш., 6-го травня — в Пармі, Огайо, 7-го — в Янґставн, Огайо, 8-го — в Карнеґі, Па., 9-го — в Джансон Ситі, Н. Й., 10-го — в Олифант, Па., 11-го — в Йонкерсі, Н. Й., та 12-го травня — в Юніондейл, Н. Й.

Детальні інформації щодо вищезгаданих виступів можна почерпнути з оголошення в „Свободі", ч. 71 з 15-го квітня ц. р. Число міст, де виступатиме „Благовість", може збільшитися, про що буде повідомлено в щоденнику додатково.

Відбулися...

(Закінчення зі стор. 1)

придбали 43 члени, забезпечені на суму 234,000 дол. Першуном в Окрузі залишився Т. Сливінський, приєднавши 14 членів до 59-го Відділу. Голова Округи В. Василенко дав п'ять грамот до 277-го Відділу, в якому він є предсідником. Цю саму кількість грамот вписав зі своєї родини Є. Ґулич з 12-го Відділу. Секретар 277-го Відділу Осип Гладун приєднав 4 члени. По три члени зорганізували секретарі Т. Фінів до 23-го Відділу та А. Пляташ до 254-го Відділу. Всім організаторам О. Благітка зложив щиру подяку за добре виконану організаційну працю. Назначеної квоти УНСоюзу 2,000 нових членів не осягнено, бо придбано 1,491 членів на суму забезпечення 14,283,287 дол.

Кількість членів Округи Ню Гейвен з кінцем грудня 1993 року була 1,088, втрачено за цей самий час 60 членів. О. Благітка закликав секретарів допомагати професійним продавцям, за що отримають 5 відс. від першої вкладки. Він зазначив, що організаційні здобутки були кращі як в 1992 році, бо придбаво 200 членів більше, на суму забезпечення 4 міл. більше, як в 1993 році і виконано квоту на 75%, одначе стан членства спадає і якось цій проблемі треба зарадити.

Доповідач поінформував присутніх, що Головна Канцилярія УНС готова допомогти в плянуванні святкувань 100-ліття УНСоюзу, також фінансово, якщо зайде конечна потреба.

Після доповіді О. Благітки предсідник І. Телюк попросив присутніх зголошуватися до питань й дискусії.

Василь Діна: яку користь має Союз з студентів, які дістають стипендії; інж. Троян: чи відділи мусять зголошувати свої приходи до податкового уряду?; В. Ґлова: чи професійні продавці плачені річно, чи комісійно і чи вони себе оправдують, а також достава щоденника „Свобода"; Г. Діна: у справі виборів в Україні; О. Лучкань: чи неварто помічувати кольорові світлини на першій сторінці щоденника; В. Василенко: чи Округи будуть затверджені статутово і з яких причин у Філядельфії не відбувся концерт 100-ліття УНС; О. Гладун: чи Союз плянує спровадити якусь мистецьку групу з України; Д. Стець: чому так мало публіковано в щоденнику про Оксану Баюл?

На всі питання і застереження головний доповідач давав задоволяючі пояснення.

Після запитів і дискусії предсідник подякував О. Благітці за його вичерпну доповідь.

І. Телюк звітував про святкування 100-літнього ювілею УНС і „Свободи", яке відбудеться 24-го квітня о годині 2-га по полудні в залі УНДому в Гартфорді. Він кумунікувався з головним предсідником У. Лячук, як і рівнож просив про фінансову допомогу. Голова ювілейного комітету просив присутніх секретарів і голів відділів розібрати квитки на бенкет.

Перебираючи головство, В. Василенко наголосив потребу організування нових членів і просив секретарів, щоб до нього зверталися за допомогою, якщо зайде така потреба. Він подякував всім присутнім за їх увагу і зацікавлення, і закрив збори та попросив всіх до перекуски, яку приготовила його дружина і інші членкині.

„Вибори"...

(Закінчення зі стор. 2)

поїхали на схід, північ і південь від Києва, що вони і їх партія зробили не тільки для національного освідомлення тих теренів, але і для розв'язки їхніх інших життєвих проблем, ми усі мали б пережити „хвилину правди" („moment of truth"). Це рівно ж стосується і діяспори, хоча її роля і можливості менші від тих, хто живе і працює в Україні. Вислід виборів 1994 року, це тільки логічний результат величезних занедбань на протязі останніх чотирьох років.

Тому у політичному пляні мусить бути присвячена більша увага цим великим периферіям, якщо не цілій половині України. Треба знаходити розумні розв'язки пекучим реґіональним проблемам України. Якась формула реґіонального самоврядування, що не протирічитиме принципові цілісности і єдности держави, мала б і мусить знайтися, якщо самі не хочемо розшматувати державу.

Державницьке думання — це не лише високопатріотичні гасла і національні декларації. Це пошук розумних розв'язок усіх наболілих питань в ім'я вищої ідеї — збереження самої держави для себе і наступних поколінь. Хочеться вірити, що серед багатьох новообраних депутатів така свідомість сприйметься та що вона подолає наявну кризу і трудноті політичної влади та економії, і знайдеться вихід з наявної політичної кризи України, як незалежної держави. Бо вона в небезпеці.

„Salus rei publicae — suprema lex est"! „Громадська безпечність — найвищий закон!")

Помолімось за наших друзів

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

за спокій і вічну радість душ померлих Добродіїв Фонду Катедр Українознавства.

Впреп. о. декан Петро Оґірко відслужить Заупокійну Святу Літургію у вівторок, 26-го квітня 1994 р., о год. 9-ій ранку, в УКЦеркві Покрови Пресвятої Богородиці, в Озон Парку, Н. Й., за блаженнішої пам'яті:

ПАРАСКЕВІЮ ЖОЛОБЕЦЬКУ
ОЛЕКСАНДРА КАПУСТИНСЬКОГО
ВАСИЛЯ КИЯ
МАРІЮ МАРУСЯК
д-ра АНДРІЯ МАЦЮРАКА
д-ра БОГДАНА ОЛЕСНИЦЬКОГО
ЕМАНУЇЛА ПРИТУЛУ
ЮСТИНУ РУДЯК
НАДЮ СИЛІН
ЛЕВКА ЧАЙКІВСЬКОГО
ВОЛОДИМИРА ЮРКОВСЬКОГО

Всіх Вп. Жертводавців ФКУ просимо про молитви за померших наших друзів. Помоліться в часі відправи Заупокійної Богослужби, щоб поєднатись з нами в поході молитов до Всевишнього за тих, що творили добро.

Вічна Пам'ять Померлим Добродіям ФКУ!
ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА
ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА (ФКУ)

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями і знайомими, що у вівторок, 12-го квітня 1994 р. на 96-му році трудолюбивого і творчого життя відійшла у вічність наша найдорожча МАМА, БАБУНЯ І ПРАБАБУНЯ

СВ. П.

ВАРВАРА АНТОНІВНА ДІБЕРТ з роду КРАМАРЕНКО

на Київщині

Учасниця Визвольних Змагань 1917-1920 років (належала до Сотні „Вільне Козацтво"), довголітня вчителька в Україні і на чужині, активна парафіянка.

ПОХОРОН відбувся 18-го квітня 1994 р. о год. 1-ій дня на українському православному цвинтарі Св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Засмучені:
син — ЛЕСЬ ДІБЕРТ
донька — ОЛЯ МАТУЛА з чоловіком ПЕТРОМ
внучки — ОЛЕНКА МАТУЛА
— ОКСАНА ГЕНС з чоловіком ГІЛБЕРТ
правнуки — ЗІНА і
— АЛЕК
племінник — ПЕТРО КРАМАРЕНКО з дружиною МАРУСЕЮ
родина — БАЗИЛЮК і рідні в Україні.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Замість квітів пожертви можна складати: Допомога Дітям України, або на Музей Івана Гончара в Києві — вищезгадані фонди при Сестрицтві Св. Ольги, парафія УАПЦ Св. Андрія, Метрополія Вашінгтон.

ЗАКЛИК

До колишніх мешканців Дрогобиччини — землі Івана Франка
Христос Воскрес!

Дорогі земляки-дрогобичани!

Зі світлим Празником Воскресіння Христового, що його нам народ на Рідних Землях уже третій раз урочисто святкує в своїй самостійній, ні від кого незалежній Українській Державі, бажаємо всім вам і вашим родинам веселих та щасливих свят!

При цій нагоді пригадуємо вам, що згідно з рішенням 12-го З'їзду дрогобичан, колишні жителі Дрогобиччини в діяспорі та їхні родини повинні фінансово підтримати зусилля Дрогобицького деканату та демократичної влади Дрогобича збудувати в цьому місті при вулиці Самбірській храм — церкву Воскресіння Христового, проєкт якої виконав безкоштовно відомий у Міннеаполісі архітект, киянин Ярослав Корсунський.

В своєму „Зверненні до дрогобичан у діяспорі „Дрогобицький декан о. Мирон Вендик і посадник міста Дрогобича Мирослав Глубіш закликають нас допомогти нашому містові в цій справі. Вони пишуть: „Для успішної і швидкої побудови храму запрошуємо і вас усіх, хто в діяспорі, але дрогобичанин за корінням і патріотизмом, об'єднати зусилля і спільно залишити після себе добру пам'ять нашим нащадкам і містові, збудувати величавий храм Воскресіння Христового. Імена всіх жертводавців будуть занесені в пропам'ятну книгу фундаторів храму. Провести збір фондів ми доручаємо комітетові „Дрогобиччина" в особі голови Степана Гавриша. Молимо Божого благословення для всіх, хто відгукнеться на наше звернення".

Управа Комітету просить всіх дрогобичан відгукнутися на це звернення, висилаючи свої пожертви на храм Воскресіння Христового в Дрогобичі на адресу касира Центрального Комітету Дрогобиччини Романа Микити: Mr. Roman Mjkyta, 357 S. Parkway, Clifton, N. J. 07014.

За Управу Центрального Комітету Дрогобиччини

Степан Гавриш, голова — Роман Микита, касир — Петро Таршавський, секретар

Ділимося сумною вісткою, що в понеділок, 18-го квітня 1994 р. відійшла у вічність на 86-му році життя наша найдорожча СЕСТРА І ТЕТА

бл. п.

ТЕРЕНЯ СУМИК

ПАНАХИДИ — вівторок 19-го і в середу 20-го квітня 1994 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Ярами в Ню Йорку.

ПОХОРОН в четвер 21-го квітня о год. 10:00 ранку в церкві св. Юра, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Залишені в смутку:
брати — інж. АВГУСТИН зі сином БОРИСОМ
— д-р ЙОАН зі сином ПЕТРОМ
та близька і дальша родина в ЗСА й Україні.

Світова Федерація та Головна Управа Українського Лікарського Товариства

ділиться сумною вісткою з колеґами та українським громадянством, що дня 16-го лютого 1994 р. в Чикаґо, Ілл. упокоївся в Бозі на 71-му році життя

бл. п.
д-р мед.
ІГОР МЕЛЬНИК

довголітній член Лікарського Товариства

Залишив у смутку:
дружину — ОКСАНУ,
сина і дві доньки з родинами та близьку і дальшу родину в ЗСА й Україні.

Дружині та родині складаємо щирі співчуття

За Головну Управу
д-р ТИМІШ ТРУСЕВИЧ, голова
мґр ГАЛИНА ПАЧОВСЬКА, секретар

Світова Федерація та Головна Управа Українського Лікарського Товариства

ділиться сумною вісткою з колеґами та українським громадянством, що 12-го березня 1994 р. по важкій недузі в Чикаґо, Ілл. упокоївся в Бозі на 79-му році життя

бл. п.
д-р мед.
АНДРІЙ МАЦЮРАК

довголітній член Лікарського Товариства

Залишив у смутку:
дружину — ВОЛОДИМИРУ та
близьку і дальшу родину в ЗСА й Україні.

Дружині та родині складаємо щирі співчуття.

За Головну Управу:
д-р ТИМІШ ТРУСЕВИЧ, голова
мґр ГАЛИНА ПАЧОВСЬКА, секретар

Китиця спогадів про Ляндек — на свіжу могилу св. п. С. Юрківа

У Дітройті 23-го лютого, після недовгої, але тяжкої недуги, відійшов у вічність св. п. Степан Юрків. Про його довголітню безупинну працю в українській громаді Дітройту було багато згадано з признанням і вдячністю під час похоронних обрядів, разом із висловами найщирішого співчуття для родини покійного.

Степан Юрків належав до тієї специфічної групи людей, для яких безінтересовна праця і посвята для справ, зв'язаних з поліпшенням долі свого народу, була нормальним і щоденним явищем. Це є покоління моїх батьків — так званих „політичних еміґрантів". Та постать С. Юрківа і цілої родини Юрківих зв'язана у моїй пам'яті зі середовищем далеко ранішим до приїзду наших родин до Дітройту. І почуття невимовного смутку і жалю огортає мене, коли щораз частіше відходять з цього світу ровесники моїх батьків, люди, які пам'ятали мене ще дитиною.

Моє покоління не має дитячих спогадів з України, бо заледве ставши на ноги, ми були змушені втікати з батьками в цю найгіршу пору воєнного хаосу — кінець Другої світової війни. І це було, властиво, наше перше яскраве враження про наш світ.

По закінченні війни, коли ми, діти, вже перестали молитися по пивницях і бомбохоронищах, наша родина згодом опинилася в таборі втікачів у маленькому прекрасному тирольському містечку Ляндек.

С. Юрків тоді був командантом табору, мешкав у другому бараці і був татком моєї товаришки Ґени, з якою я ходила до першої кляси. Був ще другий офіційний „командант" табору, французький офіцер (табір знаходився у французькій зоні). Цей офіційний командант появлявся час від часу у своїй парадній уніформі на деяких таборових святкуваннях або в день своїх уродин. І тоді котрась бідна дитина-жертва мусіла вивчати віршик французькою мовою. Але він не був „правдивим" командантом. Правдивим командантом був С. Юрків. І всі це знали!

У таборі, де зібралися люди з усіх кінців України і з усіх верств суспільства — родини, самітники, сироти, з документами і без них, щоб завести і втримати якийсь лад і сенс, треба було мати не абиякі організаційні здібності. Всіх треба було примістити „на помешкані" (переважно одна кімната на родину). Всіх треба було забезпечити хоч би тими мізерними благодатями-приділами, що до нас доходили з ласки ІРА і УНРИ, звичайно потім, коли вже французи присвоїли собі кращі продукти і посилки. Часом і декого з таборової адміністрації підозрівали у подібній акції. Але ніколи нашого команданта. Він поводився совісно і чесно. Діти це знали також, бо Надя, Юрко і Ґена Юрківи вганяли по таборі у таких самих витертих черевиках і цированих панчохах, як і ми всі.

Св. п. Степан Юрків

Всіх єднала спільна доля еміґранта-вигнанця з рідних земель на чужину. Для наших батьків це мусіли бути надзвичайно тяжкі роки. Їх проймала туга за покинутою батьківщиною та рідними, про яких не було вісток, мучила непевність та тривога за дальшу свою долю і долю своїх дітей.

Та все таки для нас вони старалися створити якесь напівнормальне середовище, якусь нормальну рутину, таку потрібну дітям у формувальних роках. Діти того не розуміли, але відчували, що знаходяться у безпечному, стабільному і культурному суспільстві.

І для нас малих табір Ляндек став тоді серединою світу — маленькою Україною. Там, серед австрійського оточення українська мова була нормальною, офіційною і розмовною мовою. Там були українські церкви зі всіма урочистими святами і обрядами. Там була українська школа, гімназія і численні нагоди поглибити знання на різних курсах і доповідях.

Була в Ляндеку музична школа, де ми, учні вчительок Снігурович, Зої Маркович, Олі Сушко і Олі Куліш вправляли на старих фортепіянах. Часом на одному з кращих фортепіянів приходив грати брат Олі Сушко. Я мала тоді 7-8 років і була в нього страшенно залюблена.

Дарка Нижанківська провадила балетну школу, в якій надійні Павлови, в імпровізованих капчиках, стояли „при станку" і тримаючися крісел, робили „пліє" і „арабески". Найкращою зіркою балету тоді була Надя Юрків. Ніколи не забуду її сольо-танку „Блудний вогник".

У Ляндеку був численний Пласт, СУМ, спортові товариства, були хори — таборовий і церковний — під проводом диригентів Мартинюка і Василика, був гімназійний хор професора Довбуша і пластовий хор Ковалика. На свято весни Ковалик навіть дав мені співати сольо „У лісі на полянці..."

З пластунами, в новацьких рядах, але обов'язково з палицею, ми ходили на прогульки „до Штанки" і на озеро, де відбувалося свято моря. Пам'ятаю, що там тоді на озері плавав маленький кораблик з синьо-жовтим прапором на щоглі. Пластуни збудували його на це свято.

Ми часто ходили в гори з родичами — по квіти, по гриби, по лікувальне зілля з д-ром Грицишином, або просто поглянути на панораму. Скільки тоді у нас було зайнять!

Але найбільше і найяскравіше вбився в пам'ять театральний будинок, який був просто чудотворно перероблений зі стайні для військових коней. Майже за ніч постала сцена для акторів і крісла для глядачів, а по боках залі жолоби-ясла були накриті дошками і служили льожами або „бантами" для дітей. На тих бантах ми оглядали не одну виставу Йосипа Гірняка і акторів таборового театрального товариства, таких як Кононіва, Кемпе, Хабурського й інших. Там слухали ми хору „Ватра" та різних гостювальних ансамблів.

Часто діти потрапляли на ту саму велеку сцену. Костюми на такі імпрези (як і переважно одежа на щодень) були ручно перешиті з уживаних сукенок, які дехто діставав у харитативних посилках з Америки. Балерини і ангели з'являлися в сукнях з ґази-бандажів виблаганих від адміністраторів таборового шпиталика. В такому строї моя сестра Мирося була „ангелом", коли ми чекали з нетерпінням св. Миколая, якого грав мій вуйко Мирослав Климкович. Він був також завзятий член таборової футбольної дружини, вмів затримати веселий настрій навіть серед найтяжчих моментів та був загальним громадським „вуйком", хоч не мав ще й 30 років. Але ми „вуйка" тоді на сцені не впізнали.

Пригадую дитячу п'єсу „Бунт ляльок", в якій грала Ґена Юрків ляльку Мімі, а її брат Юрко ґнома. Юрко мав дар до комедії і нас часто розсмішував, головно тоді, коли служив при престолі з моїм кузином Юрком Климковичем під час шкільної екзорти.

Ґена мала вроджений талант до драми. Пригадую, як одного разу вона й Ігор Чума грали Оксану і Тараса так щиро і переконливо, що ми всі плакали. Та гра мала не менш драматичні наслідки. Оксанка і Тарасик ходили до „залізних стовпів" босі по сцені в неопаленому театрі і так страшно перестудилися, що мало не повмирали. Мусіли лежати вдома кілька тижнів і не ходили до школи. Ми всі дуже їм завидували.

Театральна кар'єра моєї найменшої сестри Марти обмежилася в садочку тільки до ролі „Шість... що нічого вже не їсть, тому висохло як кість!" Вигляд і мій, і інших таборових дітей, далеко від цього образу не відбігав. Таборові харчі за приділами були мінімальні. Але на свята чудом з'являлися в домах справжні тістечка, паски і навіть дуже оригінально змайстровані торти. Раз, пам'ятаю, в день першого Св. Причастя, діти одержали шоколяду від якогось благодатного мецената. Також раз у рік, на Великдень, наша мама ділила одне справжнє варене яєчко на три, для нас, дітей.

Харчі в таборовій кухні були несмачні, нецікаві і тому мені видавалися непотрібні. Був час, коли я почала міняти свої харчеві бльочки за пластиліну. Один хлопчик „організував" якось пластиліну від німців" і приносив мені. Я собі виробляла з пластиліни цілий світ, а він за те їв подвійні обіди і вечері в таборовій кухні, аж поки про це не довідалася його мама.

В Ляндеку були два замки. Один далеко і високо на протилежній горі за містом, а другий, „наш" замок, малощо не „висів" над табором. Під нашим замком була стрімка дорога, яка замерзала взимі, і це була наша „французька гора". Жодна зимова олімпіяда не бачила таких завзятих і щасливих змагунів, як ті дітиська, що летіли стрімголов на імпровізованих санках!

Був у таборі також басейн, де влітку талапалася вся місцева людність. У тому басейні втопився наш маленький сусід через стіну Борис Чучкевич. У тому басейні малощо не втопилася я. Здавалося, що я випила половину басейну і в хвилину, коли почала спускатися на дно, до мене доплив і вхопив за руку один хлопець, Влодко Воловчук. Він, мабуть, вже давно забув про цю подію, але ту людину, що тебе врятувала, не забувається.

Та учасницею найбільш маркантної драми в Ляндеку була Оксана Кордуба. Одного дня горстка дітей знайшли десь бомбу, і коли один із хлопців почав її „розкручувати", бомба вибухла! Пам'ятаю тільки страшний гук, і коли ми з мамою виглянули з вікна другого поверху касарні, я бачила як люди бігли і на руках у них були побиті діти. При тому вибуху були Оксана Кордуба і Адзьо Галяревич. Вони врятувалися, бо стояли трохи далі, але відламки поранили їм ноги і до сьогодні носять шрами. А побиті діти були турки, які тоді жили в таборі. Хто б вони не були, для їх батьків загинули назавжди їхні надії.

Нашим батькам і нам було призначено бути в таборі майже до кінця, аж до того часу, коли знову люди і діти плакали на перонах залізничних станцій, прощаючи знайомих, які роз'їжджалися по всій земній кулі. І Оксана Кордуба з останнім транспортом прощала спорожнілий табір.

Ми, діти таборові, відірвані від України, ніколи не вкоренилися в американську землю, хоч майже все життя тут живемо. Ми фізично, територіяльно справді почуваємося тут не приналежні. Може й тому відчуваємо таку прив'язаність один до одного. Може тому так глибоко відчуваємо ностальгію за тим маленьким, давнім, з роками ідеалізованим світом нашого дитинства.

Але відчуваємо духовну приналежність до нашого народу, де б він не жив, і вдячність нашим дорогим батькам та виховникам, які не ганялися за матеріяльними достатками, але завдали собі стільки труду, щоб нас навчити духовних вартостей на ціле наше життя: віри в Бога, любови до свого народу і його культури, до всього доброго і світлого. Навчали нас давати собі раду в найскрутніших обставинах життя і не забувати про тих, що знаходяться у ще гірших. І це вони нас вчили своїм добрим прикладом в особистому і громадському житті.

Минає 19 років, як відійшов у вічність мій татко. Ґени тато помер три дні тому. Жаль і смуток той самий.

На одній із фотографій з табору, яку зняв усім ляндечанам відомий „лягровий фотограф" п. Ізвощик, стоїть гурток дітей у народних строях. Виводять гагілки, що нас навчила моя мама. По середині кола — Ґена і я, „солісти", співаємо „Вінку мій, рожевий". Поміж глядачами стоять разом мій тато і Степан Юрків, командант табору. Оби два молоді, гарні і навіть до себе трохи подібні. Вони з радістю дивляться на нас і усміхаються. Хочу вірити, що вони, відбувши свою останню мандрівку, знову разом — дивляться на нас і усміхаються.

А Ляндек?

Не раз бувало в хаті Юрківих або в нас плянували ми Великий з'їзд Ляндеку. Плянували в усіх деталях, включно з „гаферфльокен" і гороховою зупою. Та якось, при щоденних турботах, відкладали, аж поки більша частина колишніх таборовиків опинилася на тому світі. Залишилися спогади. Я знаю, знаю. Мої ровесники з інших таборів мають також яскраві спогади і свою власну ностальгію. Але таких таборових патріотів як ляндецькі дітиська нема ніде в світі.

Всі знають, що табір Ляндек був найбільший в Австрії. Але не всі знають, що наш табір був найкращий, наш командант був найкращий і все взагалі в нас було найкраще.

Не вірите? Спитайте Оксани Кордуби. Спитайте Адзя Галяревича. Спитайте Ґени Юрків. Спитайте кого хочете!

Люба Савчук-Китаста

КОМАНДУЮЧИЙ Чорноморською фльотою адмірал Едуард Балтін заявив, що московське керівництво „не повинне було поступатися перед вимогами Києва і віддавати йому частину фльоти". Згідно з договором, підписаним 15-го квітня цього року, Росія дістане від 80 до 85 відсотків кораблів, а Україна — відповідну компенсацію, про характер якої ще нема докладних інформацій. „Ми вважаємо, що ця поступка нашого уряду дозволить Україні знову претендувати на всю фльоту, а цього допустити не можна", з українофобською відвертістю, фальсифікуючи дійсні факти, підкреслив адмірал.

